

Dossier OVW en Halle Vilvoorde Komitee November 2006

De onwetenschappelijke evaluatie van de Gemeente- en Provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 in de Rand rond Brussel door Professor Kris Deschouwer (VUB)

Inleiding

Op 24 november verscheen in het tijdschrift "*Samenleving en Politiek*" een studie van de VUB-vorsers Fanny Wille en Kris Deschouwer over de verkiezingen in de Vlaamse Rand. Volgens deze studie is de verfransing van de Vlaamse rand een illusie. De studie vertrekt echter van een zeer tendentieuze interpretatie van soms zelfs foutieve cijfers en met bewuste verwaarlozing van cijfers die niet passen in het kraam van de auteurs. Kijken we bvb. gewoon naar de stemmen voor UF (Union des Francophones) voor de provincieraads-verkiezingen in de districten van Halle-Vilvoorde, dan zien we dat UF een sprong vooruit maakte van 43.291 stemmen (12,1%) in 2000 naar 50.561 stemmen (13,6%) in 2006. Een ander voorbeeld: voor alle gemeenten rekent De Schouwer de stemmen op tweetalige lijsten bij de Franstaligen, behalve in Overijse waar hij de stemmen van de tweetalige lijst-Schamp optelt bij de Vlaamse stemmen.

Het is blijkbaar de bedoeling van Deschouwer om de indruk te wekken dat er in de Rand gewoon geen problemen van verfransing meer bestaan, behalve in de faciliteitengemeenten waar de verfransing overdreven wordt.

In de bijdragen die hieronder volgen wordt het pseudo-wetenschappelijk karakter van de studie doorprikt en wordt aan de hand van de eenvoudige cijfers aangetoond dat het aantal stemmen voor Franstalige lijsten wel degelijk is toegenomen. De cijfers zelf worden op het einde van het dossier toegevoegd, zodat iedereen de juistheid zelf kan natrekken.

Ook de berichtgeving over de studie gepubliceerd door de Standaard (met repliek van Deschouwer), De Morgen en Belga zijn te vinden als bijlagen in het dossier.

Bijdrage 1: Bart Laeremans (Vlaams Belang) 27 november 2006

Verfransing Rand: VUB-onderzoek hoogst onwetenschappelijk!

Welke agenda voert Kris Deschouwer?

Het Vlaams Belang heeft kennis genomen van de studie van de VUB-vorsers Fanny Wille en Kris Deschouwer, zoals die op 24 november verscheen in het tijdschrift "Samenleving en Politiek".

Bij deze onderzoeksresultaten dienen de grootst mogelijke vraagtekens geplaatst worden. Beide wetenschappers hebben vanuit een ivoren toren wat cijfertjes op een rij gezet, zonder rekening te houden met de specifieke evoluties in de Rand. Ook bij de cijfers zelf dienen heel wat vraagtekens geplaatst te worden.

Anderzijds bevat de nota vanzelfsprekend ook een aantal waarheden en evidenties. De mengeling van waarheden met onwaarheden en wensdromen leidt tot een hoogst onwetenschappelijk eindproduct.

1. "De gemeenteraadsverkiezingen zijn de perfecte graadmeter voor de electorale verfransing" (Kris Deschouwer in De Standaard, 24 november)

In de studie wordt erkend dat een groter aantal kiezers bij de verkiezingen voor Kamer, Senaat en Europees Parlement voor de Franstalige lijsten stemmen dan bij andere verkiezingen, maar dit zou te maken hebben met het feit dat bij deze verkiezingen "*het hele ideologische palet*" van de Franstalige partijen wordt aangeboden. Bij gemeenteraadsverkiezingen krijgen we aan Franstalige kant te maken met taaletnische lijsten (meestal onder de naam Union Francophone – UF). Pas op dat moment is duidelijk wie echt mobiliseerbaar is als Franstalige kiezer. Zij zijn de "*harde kern van de electorale Franstaligheid*".

Onze reactie:

Die "harde kern" is natuurlijk alleen maar te meten in die gemeenten waar de Franstalige partijen daadwerkelijk lokale vertegenwoordigers hebben. In o.a. de gemeenten Machelen, Meise, Merchtem, Asse en Halle woont een belangrijke en onmiskenbaar groeiende groep Franstaligen, maar de versterking van de zogenaamde "harde kern" kan men hier dus niet onderzoeken, omwille van het (eerder toevallige) gebrek aan lokale lijsten en politici.

Dit **gebrek aan lokale verankering** zorgt ervoor dat in bepaalde kantons veel grotere verschillen bestaan tussen de Franstalige scores bij de

Vlaamse en bijvoorbeeld de Europese verkiezingen dan in andere kantons. Voor de Vlaamse verkiezingen van 2004 behaalde de UF-lijst in de kantons Vilvoorde, Asse en Lennik respectievelijk 5,1%, 4,1% en 1,6% van de stemmen, terwijl dit voor de Europese verkiezingen (op diezelfde dag!) een veelvoud werd: 15,3%, 10,9% en 6,1%. Dit verschil is verhoudingsgewijs heel wat kleiner in de kantons Meise (9,5 versus 17,1%), Zaventem (25,6 versus 38,7%) en Halle (19,5 versus 30,1%) en dat heeft niet alleen te maken met de aanwezigheid van faciliteitengemeenten in die kantons.

De evolutie van de Franstalige scores bij de federale en Europese verkiezingen (in de unitaire kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde) **is bijgevolg wel degelijk relevant om te onderzoeken of we van een toenemende verfransing kunnen spreken.** Welnu, deze scores gaan onmiskenbaar in stijgende lijn (zie tabel II). Tussen 1995 en 2003 stijgen de Franstalige partijen in Halle-Vilvoorde van 17,6 naar 19,1% voor de Kamer en van 17,3 naar 20,0% voor de Senaat. Voor Europa zien we een evolutie van 19,2% in 1994 over 19,5% in 1999 naar 20,4% in 2004. Ook al gaat de vooruitgang niet met grote sprongen, we kunnen onmogelijk spreken van een "status quo" of van "schommelingen".

2. "Uitslagen UF voor Vlaams Parlement en voor provincie schommelen"

Volgens Deschouwer en Wille vertonen de uitslagen van de Franstalige eenheidslijst Union des Francophones (UF) voor het Vlaams Parlement en de provincie Vlaams-Brabant een schommelende beweging. Dit moet de op- en neergaande beweging van de uitslagen voor de gemeenteraden (zie verder) bevestigen. In de studie wordt dit geïllustreerd door de daling van de UF-lijst bij de verkiezingen voor het Vlaams Parlement van 1999 van 11,9 naar 9,6%. Het is inderdaad zo dat die partij toen opvallend daalde van 40.041 naar 33.454 stemmen (zie tabel I). Maar die daling is volledig te verklaren door de openstelling van de **Agalev-lijst** voor enkele Ecolo-kandidaten op dat moment. Deze voerden toen in de faciliteitengemeenten intensief campagne voor de Agalev-lijst. Zoals iedereen zich nog herinnerde, behaalden de groenen na de dioxinecrisis een monsterscore, waarna de poort open stond voor paarsgroen. Dit is de enige reden waarom de UF-score plots, en heel tijdelijk, sterk afnam. Het is onbegrijpelijk dat Deschouwer dit aspect in zijn studie niet mee in rekening neemt.

Later verminderde de aanwezigheid van Franstaligen op de groene lijst. Bij de provincieraadsverkiezingen van 2000 was er nog wel een Wemmelaar die zich profileerde als tweetalig. Anderzijds figureerden er geen Ecolo-kandidaten op de UF-lijst (ook niet in 2006). Dit is één van de redenen waarom de Franstalige resultaten stevast een heel stuk lager liggen bij de gewestverkiezingen dan het gezamenlijk Franstalig resultaat bij de federale of Europese verkiezingen.

Het beeld is in werkelijkheid dus veel minder schommelend dan Deschouwer wil doen geloven. Deze mythe wordt overigens helemaal doorprikt door de jongste provinciale verkiezingsuitslag van 8 oktober jl. (zie tabel I), **waar het UF in de districten van Halle-Vilvoorde een sprong**

maakte van 43.291 stemmen of 12,1% in 2000 naar 50.561 stemmen of 13,6%. Vergeleken met de uitslag van 13 juni 2004 (40.283 stemmen) mogen we zelfs spreken van een toename van de Franstalige kiezers "harde kern" met een kwart!

Deschouwer stelt dat de "kleine stijging" van de Franstalige stemmen in Halle-Vilvoorde in 2006 helemaal op de rekening komt van de faciliteitengemeenten. Dit is aantoonbaar onjuist. Bij de provincieraadsverkiezingen doet de stijging zich immers voor in alle kantons, ook in deze zonder faciliteitengemeenten. En in de kantons mét faciliteitengemeenten doet de stijging zich eveneens voor in eentalige gemeenten (zie verder).

3. Faciliteitengemeenten: "Franstalige lijsten halen 75%" (De Morgen, 23 november; De Standaard, 24 november)

Beide kranten stellen het ongenueanceerder voor dan de nota. In de nota wordt er immers ook gesproken van de aanwezigheid van tweetalige lijsten, die gemakshalve worden opgeteld bij de Franstalige. Maar de begrippen worden door mekaar gehaald, zodat de indruk wordt gewekt dat drie kwart van de verkozenen Franstalig is. De werkelijkheid is anders. Zowel in Wemmel als Drogenbos zijn de burgemeesterslijsten tweetalig en werden op die lijsten heel wat Nederlandstaligen verkozen. Het gaat om een kleine helft van de 20 "tweetalige" verkozenen.

Wel is het zo dat er in deze gemeenten een toenemende polarisatie bezig is en dat de tweetalige lijsten wegsmelten ten voordele van de eentalige (zie tabel III). De eentalig Franstalige lijsten gaan met het gros van de 16 verloren zetels lopen (zes zetels in Drogenbos, zes in Wemmel en twee in Wezembeek-Oppem; in die laatste gemeente gaan er tevens twee zetels naar de Vlaamse lijst.) Het globale resultaat voor "de zes" is dat de Vlaamse lijsten 26,1% van de stemmen behalen (en dus geen 24,2%, zoals Deschouwer verkeerdelijk beweert), de tweetalige lijsten 14,6% en de Franstalige 59,3%.

Dat er globaal een versterking is van de eentalig Franstalige lijsten, valt dus niet te ontkennen. Maar de situatie is er veel complexer dan Deschouwer ze voorstelt. De kleine Vlaamse vooruitgang in Kraainem is overigens niet het gevolg van een versterkte Vlaamse aanwezigheid, maar is het resultaat van een intensieve bewerking van de EU-kiezers.

4. "Vlaamse gemeenten: geen vooruitgang van de Franstaligen"

Deschouwer stelt formeel dat er buiten de faciliteitengemeenten geen toename van het aantal Franstalige stemmen te bespeuren valt. Het globaal stemmenpercentage voor Franstalige en tweetalige lijsten zou variëren tussen 14,7% (cijfer van 1976) van de stemmen en 13,0% (cijfer van 1982). Wij komen tot heel andere bevindingen.

In tabel IV geven we een overzicht van de uitslagen uit 2000 en 2006 voor acht eentalige gemeenten waar Franstalige lijsten opkomen en waar kan

vergeleken worden met eerdere verkiezingen: Beersel, Dilbeek, Grimbergen, Hoeilaart, Sint-Pieters-Leeuw, Tervuren, Vilvoorde en Zaventem. Overijse laten we even buiten beschouwing wegens de zeer specifieke situatie daar. In de plaats van Overijse hebben we Tervuren genomen uit het arrondissement Leuven. Deze gemeente is vergelijkbaar qua grootte en heeft een kleiner aantal Franstalige verkozenen.

In al deze gemeenten gaan de Franstaligen er bij de jongste verkiezingen duidelijk op vooruit. Dit drukt zich niet steeds uit in zetelwinst (door het grillige kiessysteem verliest UF zowel in Dilbeek als in Beersel een zetel), maar wel in een stijging van het aantal stemmen en het percentage. **Globaal is er in deze acht gemeenten op zes jaar tijd een vooruitgang vast te stellen met 4226 stemmen, hetgeen resulteert in een stijging van 14,8 naar 17% (+ 2,2%).** Er is hier dus helemaal geen sprake van een stagnatie. Bovendien liggen deze cijfers heel wat hoger dan de percentages waarvan Deschouwer spreekt.

Wanneer we gaan vergelijken met de verkiezingen van 1976 (tabel V), dan is het beeld wat meer divers. In Dilbeek en Grimbergen waren de percentages in 1976 gelijkaardig aan deze van vandaag, in Vilvoorde en Tervuren ligt de electorale verfransingsgraad vandaag resp. 1,1 en 2,6% hoger dan toen. In Sint-Pieters-Leeuw en Zaventem ligt het aantal Franstalige stemmen nu ruim 5% hoger dan 30 jaar geleden. In Hoeilaart kan moeilijk een vergelijking gemaakt worden, omdat de Franstaligen in 1976 op een tweetalige liberale lijst stonden.

Maar de vergelijking met 1976 gaat om velerlei redenen niet op. In dat jaar werden de eerste fusieverkiezingen gehouden en die werden door de Franstaligen (terecht) beschouwd als een operatie om de Vlaamse krachten te bundelen. Het was de glorieperiode van de communautaire partijen VU en FDF, hetgeen leidde tot een sterke polarisatie. Na het mislukken van het Egmontpact in 1978 en de geslaagde campagne "Waar Vlamingen THUIS zijn" was de ontmoediging bij de Franstaligen duidelijk merkbaar. Dit leidde tot een sterke afremming van de inwijking en tot de verhuis van enkele prominente FDF'ers. Een en ander zorgde voor een opmerkelijke terugval van de Franstalige resultaten in 1982. Het heeft derhalve weinig zin dat we vandaag de vergelijking maken met 30 jaar geleden. We mogen ons allerm minst aan deze cijfers vastklampen om onszelf wijs te maken dat er vandaag niets aan de hand is.

Overigens passen ook bij de resultaten van vandaag heel wat **kanttekeningen**. Zo is de zwakke score van UF in Grimbergen in belangrijke mate te verklaren door de ondermaatse prestaties van de Grimbergse UF-verkozenen. De raadsleden kwamen de afgelopen jaren nauwelijks naar de zitting en voerden haast geen campagne. In Dilbeek heeft de beperkte Franstalige score dan weer te maken met de aanwezigheid van francofile kandidaten op de VLD-lijst en een grote welwillendheid van burgemeester Platteau t.a.v. de Franstalige inwoners. Ook in Beersel gaat CD&V-burgemeester Casaer er prat op dat hij een hoffelijkheidspolitiek voert t.a.v. de Franstaligen. Enkele VLD-kandidaten voerden er dan weer een

intensieve tweetalige campagne. In het Vilvoorde van Dehaene maken we iets gelijkaardigs mee: anderstaligen worden aan de gemeentelijke loketten geholpen met tolken. En ook in Zaventem (met VLD-burgemeester Vermeiren) durft men een oogje dichtknijpen voor Frans getater aan de gemeentelijke loketten. Zonder deze welwillende houding t.a.v. de Franstalige inwoners zouden de verkiezingsuitslagen er vandaag heel anders hebben uit gezien.

De cijfers van hierboven hebben in ieder geval aangetoond dat men onmogelijk kan poneren dat de electorale verfransing in de eentalige gemeenten rond Brussel onbestaande is of stagneert. Laat staan dat ze beperkt blijft tot ongeveer 14 à 15%.

In Beersel, Sint-Pieters-Leeuw en Tervuren werd de kaap van 20% doorbroken; in Zaventem werd dit resultaat op een haar na gemist. Dit zijn historische records die noch in 1976 noch nadien ooit bereikt werden.

Cijfers van *Kind en Gezin* hebben aangetoond dat juist in deze gemeenten de bevolking grondig aan het verfransen is. Minder dan de helft van de jonge gezinnen spreekt er thuis Nederlands (in Tervuren 46,3%, in Beersel 43,8%, in Sint-Pieters-Leeuw 40,9% en in Zaventem amper 37,3%).

Het is dus wel juist – en daar kunnen we Deschouwer en Wille zeker volgen – dat deze verkiezingsresultaten niet overeenstemmen met de toenemende instroom vanuit Brussel. Ongetwijfeld zijn er een aantal Franstaligen die Brussel bewust ruilen voor een Vlaamse gemeente en bereid zijn zich te integreren. Maar er zijn ook heel wat andere inwijkelingen, die geen moeite doen om zich aan te passen maar om velerlei redenen geen radicale francofone stem uitbrengen of gewoon niet gaan stemmen. Zonder de gemeente 'electoraal' te verfransen, dragen zij toch wel bij tot de snelle ontvlaamsing van de Rand.

In april van dit jaar bewees het Vlaams Belang met concrete cijfers dat de instroom vanuit Brussel in Halle-Vilvoorde in 2004 bijna verdubbeld was ten opzichte van 1995. In die periode was er een netto-instroom van ruim 40.000 Brusselaars in onze regio. Als de trend van de jongste jaren aanhoudt, dan mogen we het komende decennium 60.000 nieuwe Brusselse inwijkelingen verwachten. Dit dreigt het Nederlandstalig karakter van de Rand helemaal onderuit te halen.

In die omstandigheden is het dan ook volkomen verkeerd de indruk te wekken dat "*de olievlek niet langer uitbreidt*" (De Morgen, 23/11) of dat "*de verfransing een 'illusie' blijkt*" (De Standaard, 24/11). Met dergelijke onzin wiegt men de Vlamingen in slaap, terwijl juist de grootste waakzaamheid geboden is.

5. Mismeesterde cijfers

Onze kritiek kreeg aandacht in De Standaard van 29 november. Daags nadien mocht Deschouwer in een tribune in deze krant onder de titel "*De cijfers zijn wat ze zijn*" nogmaals komen beweren dat "de nuchtere cijfers"

een stijging van het aantal Franstalige stemmen tegenspreken. Zoals we dit van De Standaard gewoon zijn, werd een repliek van mij geweigerd. Daarom ga ik hier wat dieper in op zijn methode.

Eerste punt van kritiek is dat hij alle gemeenten van Halle-Vilvoorde op één hoop gooit en zijn gemiddelden bekomt op basis van het globaal aantal stemmen voor Franstalige en tweetalige lijsten. Wanneer er een instroom is van Oost-Vlamingen in bijvoorbeeld Roosdaal of Opwijk, waar geen Franstalige lijsten opkomen, dan haalt die evolutie het Franstalige percentage dus onrechtstreeks naar beneden. Op die manier wordt de verfransing in de onmiddellijke Rand rond Brussel natuurlijk gemaskeerd.

De belangrijkste kritiek betreft evenwel de mismeeistering van de cijfers van **Overijse**. Een herberekening volgens de methode-Deschouwer leert ons dat zijn percentage Franstalige stemmen van 14,1% in 2006 enkel kan behaald worden als we de stemmen van de tweetalige lijst-Schamp optellen bij de Vlaamse stemmen en NIET bij de Franstalige stemmen. Wanneer we dat laatste wél doen, dan halen de Franstalige lijsten in Halle-Vilvoorde samen 14,9%, een cijfer dat wel degelijk hoger ligt dan het percentage van 1976 (namelijk 14,7%). De stelling van Deschouwer dat de verkiezingsresultaten al 30 jaar schommelen binnen de extreme uitslagen van 1976 en 1982 wordt hiermee onderuitgehaald.

Hiermee wordt ook verklaard waarom de verfransing zich volgens Deschouwer uitsluitend situeert binnen de faciliteitengemeenten. De stijging van de Franstalige stemmen in Zaventem, Beersel, Sint-Pieters-Leeuw... wordt helemaal teniet gedaan door de grote daling (althans volgens de berekening van Deschouwer) van de Franstalige stemmen in Overijse.

Dit vergt wat meer uitleg. In 2000 behaalde de Franstalige eenheidslijst UNION van Overijse 3700 stemmen (27,7%). Op 8 oktober jl. zakte het resultaat van deze lijst (ditmaal onder de naam UF) naar 1780 stemmen (12,7%). De meeste Franstalige stemmen gingen in oktober naar de tweetalige lijst van de rancuneuze oud-burgemeester Schamp (buitengesmeten uit CD&V), die met een deel van de UNION-verkozenen en ex-VLD'ers de tweetalige lijst CDoV-BLAUW-PLUS had gevormd en die 21,7% van de stemmen behaalde. Deze lijst voerde campagne in twee talen; een deel van de propaganda was zelfs eentalig Frans. De lijst behaalde dan ook vooral stemmen bij Franstalige kiezers: vijf van de zes verkozenen zijn UNION-leden (vier raadsleden en de dochter van raadslid Poswick).

Het is derhalve volstrekt onaanvaardbaar dat Deschouwer deze lijst als Nederlandstalig beschouwt en het aantal Franstalige stemmen in Overijse zomaar met 15% laat dalen. Vermits Deschouwer in het verleden de uitslagen van de tweetalige lijsten steevast optelde bij de Franstalige resultaten, had hij dit zeker moeten doen met de lijst-Schamp. Gaat het hier gewoon maar om een blunder of heeft de professor of zijn assistente hier bewust gemanipuleerd?

6. Verborgen agenda?

In de eerste versie van onze nota hekelden we de desinformatie van Deschouwer. De man is immers allerminst te herleiden tot een brave wetenschapper die in alle onafhankelijkheid sociologische evoluties beschrijft. De man is politiek sterk geëngageerd en heeft zich in het verleden reeds meermaals geschaard achter allerlei unitaristische standpunten. Onder meer ook achter de creatie van een unitaire Belgische kieskring en achter de idee om de normen van de gemeenschappen ondergeschikt te maken aan de Belgische normen.

In zijn tribune van 29/11 ergert Deschouwer zich ten zeerste aan het feit dat wij hem van kwade trouw verdenken. Nochtans kunnen we haast niet anders. Hij blijft immers het licht van de zon loochenen. Hij blijft de electorale verfransing in de Rand anders voorstellen dan ze is. In de faciliteitengemeenten wordt ze overdreven en erbuiten wordt ze helemaal onder de mat geveegd.

Deschouwer daagt de lezer uit om een tekst te vinden waarin hij ooit gepleit heeft voor een uitbreiding van de grenzen van Brussel. Ik wil de VUB-professor zijn voettocht naar Santiago de Compostella besparen, maar met volgend citaat uit De Standaard van 24 november gaf hij toch een fameuze voorzet: *"In 1963 hadden deze gemeenten eigenlijk bij Brussel gevoegd moeten worden, de huidige institutionele situatie is dan ook surreëel, maar begrijpelijk vanuit Vlaams oogpunt."*

We blijven het pijnlijk en ergerlijk vinden dat de hoogleraar materiaal hanteert waarvan het waarheidsgehalte met enig cijferwerk gemakkelijk kan doorprikt worden.

Bart Laeremans Volksvertegenwoordiger

De tabellen zijn te vinden op het einde van dit dossier.(zie ook <http://www.ovv.be/docs/Tabellen.doc>)

Persmededeling - 26 november 2006 Vlaams Belang doorprikt onwaarheden VUB- studie Verfransing Rand stagneert helemaal niet

Bart Laeremans - Volksvertegenwoordiger

Het Vlaams Belang heeft kennis genomen van de studie van de VUB-vorsers Fanny Wille en Kris Deschouwer, zoals die vrijdag verscheen in het tijdschrift *"Samenleving en Politiek"*. Op basis van deze studie kopten enkele kranten afgelopen week dat *"de olievlek niet langer uitbreidt"* en dat *"de verfransing een 'illusie' blijkt"*. Deze conclusies zijn helemaal onjuist.

Bij de onderzoeksresultaten dienen immers de **grootst mogelijke vraagtekens** geplaatst worden. Beide wetenschappers hebben vanuit een ivoren toren wat cijfertjes op een rij gezet, zonder rekening te houden met de specifieke evoluties in de Rand. Ook bij de cijfers zélf dienen heel wat vraagtekens geplaatst te worden. Alles wijst er op dat de politicologen vanuit een **bepaald vooroordeel** vertrokken en onoorbare methodes gebruikt hebben.

In bijgevoegde nota tonen we met **concrete cijfergegevens** aan dat de **electorale verfransing** wel degelijk oprukt, zowel in als buiten de faciliteitengemeenten. In een aantal gemeenten werden bovendien historische scores behaald.

Vraag is waarom Deschouwer zo hardnekkig het tegenovergestelde beweert.

Bijdrage 2: VVB en Halle-Vilvoorde Komitee 26 november 2006

Johan Laeremans

De natte vinger van Kris De Schouwer:

1. De Schouwer zegt: "Franstalige partijen halen minder stemmen in Wezembeek-Oppem en Wemmel."

Wat zegt de telling?

Wezembeek-Oppem: In 1994 halen de Franstaligen 41,8%, in 2000 57,8% en in 2006 76,0%.

Wemmel: In 1994:10,6%, in 2000 niet opgekomen, en in 2006 25,2%

2. De Schouwer zegt: "In 2006 halen de Franstalige lijsten in de faciliteitengemeenten 75 %"

Wat zegt de telling? Wij telden de resultaten van de zes faciliteitengemeenten op en vonden 24.100 stemmen voor Franstalige lijsten of 59,6%, 5.740 stemmen voor tweetalige lijsten of 14,2%, en 10.589 stemmen voor Nederlandstalige lijsten of 26,2%. De Schouwer telt alle stemmen op tweetalige lijsten bij de Franstaligen – zelfs dan kom je niet aan 75%.

3. De Schouwer zegt: "Al jaren schommelt het aandeel van puur Franstalige kiezers in de Rand rond de 13 procent."

Wat zegt de telling? In 1994 telden wij in 18 gemeenten waarin puur Franstalige lijsten opkwamen, 254.412 ingeschreven kiezers. Van de

223.726 geldig uitgebrachte stemmen waren er 41.694 voor duidelijk Franstalige lijsten of 18,6 %.

In 2006 zijn er in 15 gemeenten gemeenten (in Asse en Meise zijn er in 2006 geen Franstalige lijsten ingediend): 47.988 stemmen uitgebracht op puur Franstalige lijsten. In die 15 gemeenten waren er 216.861 ingeschreven kiezers en 192.855 geldig uitgebrachte stemmen. 47.988 stemmen betekent voor ons 24,89 %.

Kortom op 12 jaar tijd steeg het aantal stemmen op puur Franstalige lijsten uitgebracht in de betrokken gemeenten waar Franstalige lijsten opkwamen, van 18,6 % naar 24,89%.

Nemen we ook de resultaten van Tervuren (kiesarrondissement Leuven) in aanmerking, dan wordt het voor 16 gemeenten 50.335 stemmen voor Franstalige lijsten op een totaal van 229.614 ingeschreven kiezers en 204.191 uitgebrachte stemmen of in procenten 24,66 %, dus iets minder.

Is dat misschien "stagnatie?"

Bijdrage 3: TAK

23 november 2006

TAK grondig oneens met Wille en Deschouwer

Het Taal Aktie Komitee is het grondig oneens met de bevindingen van een onderzoek van VUB-politicologen Fanny Wille en Kris Deschouwer naar de verfransing in Vlaamse Rand. Daarin spreken zij, aldus De Morgen van 23/11/2006, tegen dat de Franstalige partijen almaar meer succes boeken in de Rand. We zien in hun bevindingen en de berichtgeving in De Morgen een zoveelste poging om het probleem van de verfransing te minimaliseren.

Wij baseren ons daarvoor op de cijfers en niets dan de cijfers. Een blik hierop (zie cijferbijlage) leert ons dat de Franstaligen er in alle gemeenten op vooruit gaan (en dit zowel in stemmenaantal als procentueel). We gaan er van uit dat u wel over een goede rekenmachine beschikt om de vergelijking te maken. U zal dan ook moeten besluiten dat deze (officiële!) cijfers manifest in tegenspraak zijn met de bevinding van de politicologen als zou het aantal zuiver Franstalige stemmen onveranderd blijven.

Dat de Franstaligen in 1976 beter zouden gescoord hebben is evenzeer een fabeltje. In de cijferbijlage vindt u de resultaten van toen (excuses voor eventuele onzorgvuldigheden, was toen amper geboren). Er dient nog aangestipt te worden dat vele van die lijsten toendertijd dikwijls nog

tweetalig waren en evolueerden naar ronduit anti-Vlaamse lijsten (in de cijfers van 1976 zitten dus mogelijk ook wat niet zo "zuiver Franstalige stemmen" zoals Wille en Deschouwer dat noemen).

De conclusie van de VUB-politicologen kan overigens nog veel makkelijker doorprikt worden met de resultaten voor de provincieraad. De lijst UF ging er van 2000 tot 2006 met meer dan 8.000 stemmen (> 1%) op vooruit.

Wat betreft de faciliteitengemeenten kunnen we de professoren al iets beter volgen, al kunnen er ook hier enkele kanttekeningen gemaakt worden:

1. zij ontwaren een daling van het aantal Franstalige stemmen in Wemmel, Kraainem en Wezembeek-Oppem
  - In Wemmel gaan W.E.M.M.E.L. en Vlaams Belang er samen 200 stemmen op vooruit, maar de tweetalige lijst ging achteruit ten koste van een nieuwe rabiata anti-Vlaamse lijst => enige voorzichtigheid dus met de Vlaamse overwinning te Wemmel
  - In Kraainem en Wezembeek-Oppem ging Open er inderdaad op vooruit (200 stemmen (of +2%) in Kraainem, 600 stemmen (of + 7%) in Wezembeek). De lijst Open diende in ruil daarvoor wel in te boeten op haar Vlaams profiel en kwam op met enkele kandidaten die voorheen op (verdwenen) tweetalige lijsten figureerden (wat de forse winst in Wezembeek verklaart)
2. de voorstelling als zouden de Vlaamse lijsten enkel mobiliseren op basis van taalidentiteit is foutief. Het tegendeel is zelfs waar. In alle faciliteitengemeenten weten de Franstalige partijen zich te handhaven of vooruit te gaan ondanks een non-beleid. Het zijn de Franstalige lijsten die etnische stemmen lokken - Franstaligen blijven Franstalig stemmen wat er ook moege gebeuren in de gemeente lijkt het wel. Parallel daarmee zien we in alle gemeenten hoe Franstaligen de tweetalige lijst verlaten om op een eentalige anti-Vlaamse lijst te staan. Wat een bepaald zorgwekkende vaststelling is. Enkel in Drogenbos en Wemmel is er nog sprake van een echt tweetalige lijst, dat was in 2000 heel anders.

De enige juiste conclusies bij de uitslag van 8 oktober zijn dan ook:

- de Franstalige lijsten in de Rand gaan er zonder uitzondering op vooruit
- doorheen de jaren zien we hoe Franstaligen eerst kandideren op relatief gematigde tweetalige lijsten om te eindigen op eentalige anti-Vlaamse lijsten
- in de faciliteitengemeenten is enkel de uitslag in Wemmel hoopgevend. In Kraainem en Wezembeek-Oppem bleef Vlaamse stemmenaantal stabiel, daar tegenover staat dat de Vlaamse lijst

minder uitgesproken Vlaams zal zijn en dat de "gematigde" Franstalige aanwezigheid er verdween ten voordele van de anti-Vlaamse lijst. In alle andere gemeenten gaan de Vlamingen er ondubbelzinnig op achteruit.

Hebben Wille en Deschouwer het dan helemaal fout? Neen, de verfransing houdt inderdaad niet op bij de resultaten van verkiezingen. Niet alle Franstaligen stemmen Franstalig - gelukkig maar!

Bijdrage 4: Mark Demesmaeker (NVA)

23 november 2006

Verfransing van Vlaams-Brabant blijft acuut probleem

Vlaams Parlements lid Mark Demesmaeker ergert zich aan de positieve teneur van het onderzoek van VUB-politicologen Fanny Wille en Kris Deschouwer. Zij beweren immers dat de electorale opmars van de Franstaligen in de Vlaamse Rand rond Brussel de laatste dertig jaar nagenoeg stilgevallen is. Met uitzondering van de situatie in de faciliteitengemeenten, zou de Franstalige politieke invloed ongeveer stabiel blijven.

De uitslag van de lokale verkiezingen spreekt dit echter tegen. Het resultaat van de Franstalige partijen varieert van een status quo tot een forse winst, zoals bijvoorbeeld in Tervuren en Sint-Pieters-Leeuw. Bij de provincieraadsverkiezingen in Vlaams-Brabant stijgt het UF zelfs van 6,9 % in 2000 tot 8 % in 2006. Van een **rem op de verfransing** is dan ook geen sprake.

De N-VA zal in de Vlaamse regering dan ook **maatregelen blijven eisen om het Nederlandstalig karakter van Vlaams-Brabant te vrijwaren**. Deze problematiek vereist onze permanente aandacht. We mogen ons immers niet in slaap laten wiegen door **vermeende positieve berichtgeving**. Enkel met voortdurende inspanningen kan de Brusselse olievlek ingedijkt worden.

Bijlage 1: Berichtgeving in de pers (chronologisch terug in de tijd)

De Standaard
29 november 2006

De cijfers zijn wat ze zijn **Repliek van Kris Deschouwer**

W E willen zeer graag de politici bedanken die twijfels hebben bij onze studie over de verfransing van de Rand (*DS 28 november*) . Ze tonen aan dat we gelijk hebben als we zeggen dat zowel Franstaligen als Nederlandstaligen het liefst horen dat er bij gemeenteraadsverkiezingen steeds meer Franstalige stemmen zijn in de Rand, ook al blijkt dat niet te stroken met de nuchtere cijfers.

Onze korte studie wilde alleen maar nagaan of er een evolutie te merken is in het aantal stemmen uitgebracht op Franstalige en tweetalige gemeentelijke lijsten in Halle-Vilvoorde. We keken daarbij ook naar de provincieraadsverkiezingen en naar de verkiezingen voor het Vlaams Parlement. In al die gevallen kunnen Franstaligen immers niet kiezen voor een aanbod van verschillende Franstalige politieke partijen, maar wel voor een lijst - zoals de Union Francophone - die hen alleen op hun Franstaligheid mobiliseert.

Dat daaruit algemene conclusies kunnen getrokken worden over verfransing van de Rand, is in ons artikel echter nergens te lezen. Daarin staat alleen dat verfransing een veel te complex fenomeen is om alleen maar aan de hand van verkiezingsuitslagen te kunnen meten. We kijken in ons artikel - op vraag van het tijdschrift *Samenleving en Politiek* - ook vooral naar de gemeenteraadsverkiezingen en niet naar de resultaten van federale of Europese verkiezingen in Brussel-Halle-Vilvoorde. Dan is het aantal Franstalige stemmen inderdaad een stuk hoger, en het verschil tussen beide soorten verkiezingen is opvallend en daarom interessant. We stellen vast dat er een harde kern Franstaligen is die elke keer bereid is om zich electoraal alleen op die Franstaligheid te laten mobiliseren, en anderen die dat niet altijd wensen te doen. Of dat positief is of niet, laten we graag over aan het oordeel van de politici.

We keken vanaf 1976 voor alle gemeenten van Halle-Vilvoorde of er Franstalige of tweetalige lijsten aanwezig waren en hoeveel stemmen die haalden. Dat totaal schommelt tussen pakweg 13 en 15 procent voor de hele periode. Voor de faciliteitengemeenten is het aantal veel hoger, en stijgt het fors van 60 procent in 1976 tot 75 procent in 2006.

Om onze studie tegen te spreken worden erg vreemde redeneringen

gevolgd. Zo moeten we in gemeenten waar geen Franstalige lijsten zijn toch ook beweren dat er sprake is van mogelijke Franstalige stemmen. Zo moeten we niet elke keer dezelfde verzameling van gemeenten bekijken maar elke keer een andere verzameling in functie van welke lijsten er zijn. Zo moeten we een daling of een slechte score voor Franstalige lijsten die op een of andere manier verklaard kan worden niet als een daling of slechte score lezen. Zo moeten we één daling en één stijging niet als een schommeling maar als een stijging lezen. Dat is allemaal niet zeer ernstig. De cijfers zijn wat ze zijn en kunnen dan verder aanleiding zijn tot politieke conclusies. Die hebben wij in ons artikel niet getrokken. Dat is ook niet meteen onze taak.

Wij kunnen gerust leven met kritiek op ons werk. Dat hoort immers bij het wetenschappelijk bedrijf. Het verwijt dat we te kwader trouw zijn stoort ons echter mateloos, omdat daartegen geen verdediging bestaat. Ik kan alleen maar plechtig beloven dat ik te voet en op blote voeten naar Santiago de Compostella wandel - heen en terug - als iemand een tekst van mij terugvindt waarin ik de uitbreiding van de grenzen van Brussel bepleit.

Kris Deschouwer
(De auteur is politicoloog aan de VUB.)

De Standaard **28 november 2006**

Politici plaatsen vraagtekens bij onderzoek verfransing Rand

Politici van N-VA en Vlaams Belang ergeren zich aan een onderzoek van Kris Deschouwer.

Het VUB-onderzoek over de verfransing van de Rand, dat recent verscheen in Samenleving en Politiek (DS 24 november), roept hevige reacties op vanuit de Vlaamsnationalistische partijen. Vlaams parlementslid Mark Demesmaeker (N-VA) ergert zich aan de "positieve teneur van het onderzoek". Kamerlid Bart Laeremans (Vlaams Belang) gaat een stuk verder. Hij noemt het "hoogst onwetenschappelijk" en vermoedt een verborgen agenda bij de politologen Fanny Wille en Kris Deschouwer.

In het onderzoek weerleggen zij dat het politieke belang van Franstaligen in de Rand toeneemt. Er verhuizen weliswaar meer en meer Franstalige Brusselaars naar de Rand, maar daarom stijgt het aantal Franstalige stemmen daar niet. Dat gebeurt **enkel in de faciliteitengemeenten** - die evenwel te klein zijn om sterk door te wegen.

De uitslag van de lokale verkiezingen spreken dit tegen, zegt **Demesmaeker**. Zijn partij vraagt de Vlaamse regering dan ook **maatregelen om de "Brusselse olievlek in te dijken"**.

Laeremans betwist in een omstandig betoog het wetenschappelijke karakter van het onderzoek. Hij is het al niet eens met het uitgangspunt dat de gemeenteraadsverkiezingen een **perfecte graadmeter voor de verfransing van de Rand** zijn. Volgens Deschouwer kan men daarbij "de harde kern van de **electorale Franstaligheid**" meten aan de hand van de uitslag van "taaletnische lijsten", zoals de Union francophone.

Klopt niet, zegt Laeremans: omdat er in sommige gemeenten geen Franstalige lijsten zijn, mis je een deel van de harde kern. Daarom is ook het **resultaat van de federale en de Europese verkiezingen** relevant. En deze scores vertonen een stijgende lijn.

Volgens Laeremans doet de stijging van het aantal **Franstalige stemmen in Halle-Vilvoorde** zich bovendien niet alleen in de faciliteitengemeenten voor. De stijging is er in alle kantons, zegt hij. Van een stagnatie is geen sprake.

Het kamerlid haalt ook nog cijfers aan van Kind&Gezin, die aantonen dat de bevolking in deze regio verfranst.

Laeremans volgt Deschouwer als die stelt dat niet alle inwijkelingen een radicale Franstalige stem uitbrengen. Maar ook zonder de gemeenten electoraal te verfransen, dragen ze bij tot de **"snelle ontvlaamsing" van de Rand**, vindt Laeremans.

"Alles wijst erop dat Deschouwer er een **verborgen agenda** op nahoudt", luidt de conclusie van de Vlaams Belanger.

Hij wijst erop dat Deschouwer eerder gepleit heeft voor een **unitaire kieskring**. Dat volstaat voor de Vlaams Belang'er om te vermoeden dat de VUB-professor een oplossing voor Brussel-Halle-Vilvoorde voorbereidt, met een **overheveling van de faciliteitengemeenten als pasmunt**.

De Standaard **26 november 2006**

Vlaams Belang stelt VUB-onderzoek over Franstaligen in Rand in vraag

Volgens Vlaams Belang-kamerlid **Bart Laeremans** moeten "de grootste mogelijke vraagtekens" geplaatst worden bij de VUB-studie van Kris Deschouwer en Fanny Wille over de verfransing van de Rand.

"Alles wijst erop dat de politicologen vanuit een **bepaald vooroordeel**

vertrokken en onoorbare methodes gebruikt hebben", zegt Laeremans, die met cijfers wil aantonen dat "de verfransing wel degelijk oprukt".

Het onderzoek van Wille en Deschouwer zegt dat de Franstalige partijen in de Rand niet almaar meer succes boeken bij de gemeenteraadsverkiezingen. In 1976 scoorden de Franstalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen beter dan in 2006.

Laeremans zegt nu dat de onderzoekers "vanuit een ivoren toren wat cijfertjes op een rij hebben gezet, zonder rekening te houden met de specifieke evoluties in de Rand".

Volgens de Vlaams Belanger "wijst alles er op dat het de uitdrukkelijke bedoeling is van Deschouwer **om de bevolking te desinformer**en over de situatie in Vlaams Brabant". Deschouwer heeft "een agenda", aldus Laeremans. "De VUB-professor wil de indruk wekken dat er best niet te veel energie meer gestoken wordt in het 'Vlaams' houden van de Rand".

Laeremans meent dat Deschouwer "met zijn 'studie' wil bijdragen tot een oplossing voor het splitsingsdebat rond B-H-V, waarbij de **overheveling van de faciliteitengemeenten de pasmunt** zou vormen."

De Standaard 23 november 2006

Politieke verfransing Rand stagneert

BRUSSEL - Een onderzoek van VUB-politicologen Fanny Wille en Kris Deschouwer spreekt tegen dat de Franstalige partijen in de Vlaamse Rand almaar meer succes boeken bij de gemeenteraadsverkiezingen.

Deschouwer doorpikt in de krant *De Morgen* de perceptie over de groeiende olievlek van Franstalige kiezers in de Rand. In 1976 stemde 14,7 procent van de kiezers op een Franstalige of tweetalige lijst. Dit jaar was dat 14,1 procent.

Hoewel er almaar meer Franstaligen Brussel zullen ruilen voor de Rand, stijgt het aantal zuiver Franstalige stemmen niet mee, klinkt het. Dat gebeurt alleen in faciliteitengemeenten als Kraainem en Sint-Genesius-Rode. Maar die zijn naar inwonersaantal te klein om zwaar te wegen op het totaalbeeld.

„Steeds meer Franstaligen verhuizen naar de Rand, maar politiek willen zij zich niet zo uiten", zegt Deschouwer. In plaats van te stemmen op de Union des Francophones, zoeken de meesten een ideologisch, gelijkaardige partij in hun gemeente.

Al jarenlang schommelt het aandeel van puur Franstalige kiezers rond de

13 procent. „Toch zijn Walen en Vlamingen ervan overtuigd dat de invloed van de Franstaligen in de politiek alleen maar toeneemt“, meent Deschouwer.

„De Franstaligen grijpen die foute overtuiging aan om tweetalige garanties te eisen, de Vlamingen proberen juist een inperking af te dwingen.“

BELGA

23 november 2006

Franstalige olievlek breidt niet uit in de Rand

Een onderzoek van VUB-politicologen Fanny Wille en Kris Deschouwer spreekt tegen dat de Franstalige partijen in de Vlaamse Rand almaar meer succes boeken bij de gemeenteraadsverkiezingen. Dat staat donderdag in De Morgen.

"Achter de luidruchtige harde kern gaan **stille processen van integratie** schuil", luidt het.

Deschouwer doorpikt de perceptie over de **groeierende olievlek van Franstalige kiezers** in de Rand. Hoewel er almaar meer Franstaligen Brussel zullen ruilen voor de Rand, blijft het aantal zuiver Franstalige stemmen onveranderd.

"Steeds meer Franstaligen verhuizen naar de Rand, maar politiek willen zij zich niet zo uiten", zegt de politicoloog.

In 1976 scoorden de Franstalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen beter dan in 2006. Al jarenlang schommelt het aandeel van puur Franstalige kiezers rond de 13 procent. "Toch zijn Walen en Vlamingen ervan overtuigd dat de invloed van de Franstaligen in de politiek alleen maar toeneemt", meent Deschouwer.

"De Franstaligen grijpen die **foute overtuiging** aan om tweetalige garanties te eisen, de Vlamingen proberen juist een inperking af te dwingen"

De Morgen

23 november 2006

Franstalige olievlek breidt niet uit in de Rand

Tine Peeters

VUB-politicoloog Kris Deschouwer ziet dat het aantal zuiver Franstalige stemmen in de Vlaamse Rand onveranderd blijft.

Een onderzoek van VUB-politicologen Fanny Wille en Kris Deschouwer spreekt tegen dat de Franstalige partijen in de Vlaamse Rand almaar meer succes boeken bij de gemeenteraadsverkiezingen. "Achter de luidruchtige harde kern gaan **stille processen van integratie** schuil."

Deschouwer doorpikt de perceptie over de **groeïende olievlek van Franstalige kiezers** in de Rand. Hoewel er almaar meer Franstaligen Brussel ruilen voor de Rand, blijft het aantal zuiver Franstalige stemmen onveranderd. "Steeds meer Franstaligen verhuizen naar de Rand, maar politiek willen zij zich niet zo uiten", verklaart Deschouwer.

In 1976 scoorden de Franstalige lijsten bij de gemeenteraadsverkiezingen immers beter dan in 2006. Al jarenlang schommelt het aandeel van puur Franstalige kiezers rond de 13 procent. "Toch zijn Walen en Vlamingen ervan overtuigd dat de invloed van de Franstaligen in de politiek alleen maar toeneemt. De Franstaligen grijpen die **foute overtuiging** aan om tweetalige garanties te eisen, de Vlamingen proberen juist een inperking af te dwingen", zegt Deschouwer.

Deschouwer noemt de gemeenteraadsverkiezingen een **perfecte graadmeter**. "Er is een groot verschil tussen de parlementsverkiezingen en de gemeenteraadsverkiezingen. Wie voor een Louis Michel of Elio Di Rupo stemt tijdens de parlementsverkiezingen, maakt van de Franstaligheid geen breekpunt. Wie voor een monsieur Niemand stemt op een Union Francophonelijst tijdens de gemeenteraadsverkiezingen wél. Achter de luide kreten over de verfransing verschuilen zich **stille processen van taalintegratie**", meent Deschouwer.

De faciliteitengemeenten vormen een heel apart verhaal. Zij gelden almaar meer als een **oasis francophone**. In de faciliteitengemeenten zijn de Franstalige lijsten ruim in de meerderheid. In 1976 haalden de Franstalige lijsten voor de zes samen 60 procent, in 2006 75 procent. Toch was er een daling van het aantal stemmen voor Franstalige partijen in Kraainem, Wemmel en in Wezenbeek-Oppem.

In Sint-Genesius-Rode, de grootste van de zes, blijven de Franstalige stemmen toenemen, waardoor het totale aantal Franstalige stemmen blijft klimmen. "In de faciliteitengemeenten worden ook de Nederlandstaligen enkel op hun taalidentiteit gemobiliseerd, en die krachtmeting loopt in het voordeel van de Franstaligen uit", meent Deschouwer. Meer dan de helft van de Franstalige kiezers in de Rand bevindt zich in de faciliteitengemeenten.

Bijlage 2: De tabellen met de cijfers

Tabel I

Resultaten UF in Halle-Vilvoorde provincieraad en Vlaams Parlement

	Vlaams Parlement			Provincie Vlaams-Brabant		
	1995	1999	2004	1994	2000	2006
Meise	6.212 10,6%	5.023 8,4%	5.820 9,5%	6.130 10,5%	6.493 10,6%	7.187 11,4%
Vilvoorde	2.712 5,9%	2.198 4,6%	2.493 5,1%	2.630 5,7%	2.880 5,9%	3.280 6,4%
Zaventem	14.005 26,6%	11.795 22,6%	13.580 25,6%	15.880 29,7%	15.525 28,4%	17.199 30,7%
Halle	12.640 18,1%	11.063 15,6%	14.312 19,5%	12.055 17,1%	13.269 18,3%	16.983 22,4%
Asse	4.142 4,8%	3.160 3,6%	3.600 4,1%	4.377 5,2%	4.860 5,4%	5.373 5,8%
Lennik 330	215 1,1%	478 0,7%	272 1,6%	264 0,9%	539 0,8%	1,7%
Totaal:	40.041 11,7%	33.454 9,6%	40.283 11,3%	41.344 12,1%	43.291 12,1%	50.561 13,6%

Bemerking bij deze uitslagen: in 1999 (dioxinecrisis) kwamen Agalev en Ecolo gezamenlijk op voor het Vlaams Parlement. Dit verklaart de terugval van de Union-lijst in dat jaar. Nadien stopte deze samenwerking.

Tabel II
Resultaten Franstalige partijen in Halle-Vilvoorde
bij unitaire kieskring*

	Kamer			Senaat			Europa		
	1995	1999	2003	1995	1999	2003	1994	1999	2004
Meise	9.477 16,2%	9.878 16,6%	10.268 16,5%	8.756 15,4%	9.564 16,1%	10.344 16,7%	9.512 16,5%	9.894 16,7%	10.425 17,1%
Vilv.	5.352 11,7%	6.674 13,9%	7.089 13,9%	4.678 10,5%	6.462 13,3%	7.596 14,9%	5.752 12,8%	6.897 14,2%	7.684 15,3%
Zav.	18.348 34,7%	20.331 37,4%	20.565 36,4%	17.630 34,2%	20.264 37,1%	21.639 38,4%	18.480 35,4%	21.028 38,3%	21.759 38,75%
Halle	19.039 27,3%	19.594 27,6%	21.449 28,8%	17.532 25,9%	19.701 28,1%	21.759 29,4%	20.343 29,3%	20.044 28,2%	22.108 30,1%
Asse	7.658 9,1%	9.036 10,2%	8.953 9,8%	6.786 8,4%	8.548 9,6%	9.817 10,7%	8.038 9,8%	9.039 10,2%	9.877 10,9%
Len.	1.549 5,5%	1.619 5,5%	1.769* 5,7%	1.443 5,4%	1.674 5,7%	1.877* 6,1%	1.983 7,2%	1.675 5,8%	1.847 6,1%
	61.423 17,57%	67.132 19,14%	70.093 19,09%	56.825 17,26%	66.213 18,90%	73.032 19,97%	64.108 19,22%	68.577 19,50%	73.700 20,38%

* De scheeftrekking in Lennik met de buitenland-Belgen (2003) werd weggefilterd

Tabel III

Uitslagen faciliteitengemeenten 2006 / 2000

	Franstalige lijsten	Tweetalige lijsten	Nederlandstalige lijsten*
Drogenbos	UF 1185 / 6 zetels (+6) 41,5 (+41,5)	DRPLUS 1335 / 8 zetels (-5) 46,7 (-33,8) ACC 339 / 1 zetel (-1) 11,9 (-7,7)	-
Kraainem	UNION 5385/18 zet. (sq) 76,4 (+25,7)	-	OPEN 1663 / 5 zetels (sq) 23,6 (+1,8)
Linkebeek	ENS 1788 / 10 zetels (+1) 59,8 (+59,8) LB 718 / 3 zetel (+3) 24,0 (-51,9)	-	LINK 482 / 2 zetels (-1) 16,1 (-8,0)
Sint-G.-Rode	IC 6812/17 zetels (+1) 63,9 (+2,9)	R&R 192 / 0 zetels 1,8 (+1,8)	SAMEN 3649 / 8 zetels (-1) 34,3 (-4,7)
Wemmel	IC 2357/ 6 zetels (+6) 25,2 (+25,2)	LB 4066 / 11 zetels (-6) 43,4 (-17,7)	WEMMEL 2054 / 5 zetels (sq) 21,9 (-1,8) VL. BELANG 889 / 1 zetel (sq) 9,5 (+2,2)
Wez.-Oppem	LB 5855/18 zetels (+2) 76,0 (+18,2)	0 (-4) 0 (-25,2)	OPEN 1852 / 5 zetels (+2) 24,0 (+7,0)
Totaal	24.100 (59,3%) 78 zetels (+16)	5.932 (14,6%) 20 zetels (-16)	10.589 (26,1%) 26 zetels (sq)*

* Vlaamse lijsten: 26% van de stemmen, 21% van de zetels

Tabel IV

*De Franstalige lijsten in de andere Vlaamse gemeenten rond Brussel **

	Stem. 2000	% 2000	Stem. 2006	% 2006	Zetels '00	'06
Beersel	2776	18,6	3116	20,0	6	5
Dilbeek	3698	14,3	3990	14,8	5	4
Grimbergen	2836	12,8	2991	13,1	4	4
Hoeilaart	842	14,2	994	16,3	2	1
SP-Leeuw	3264	17,3	4186	21,2	5	7
Tervuren	1819	16,8	2347	20,7	4	6
Vilvoorde	2200	10,4	3288	14,5	3	3
Zaventem	2546	16,1	3295	19,7	3	4
Totaal Fr.	19.981	14,8	24.207	17,0	32	34
Totaal geldig	135.456		142.005			

Idem zonder Tervuren

	Stem. 2000	% 2000	Stem. 2006	% 2006	Zetels '00	'06
Totaal Fr.	18.162	14,6	21.860	16,7	28	28
Totaal geldig	124.632		130.669			

* In Hoeilaart en Vilvoorde (voor 2000) is het Franstalig resultaat een optelsom van twee partijen

* We nemen twee gemeenten niet in rekening.

1. **Steenokkerzeel**, waar voor het eerste een Franstalige lijst opkwam, die 3,3% van de stemmen behaalde. Een vergelijking met vroeger is dus niet mogelijk;
2. **Overijse**, waar oud-burgemeester Schamp (ex-CD&V) en een aantal ex-VLD'ers opkwamen met een aantal zogeheten "gematigde" Franstaligen (voormalige verkozenen van de lijst Union, die plots beweerden het Vlaams karakter van Overijse te erkennen). Deze lijst behaalde 21,7% van de stemmen halen en zes zetels. Maar dit bleek vooral dank zij Franstalige stemmen. Union daalde immers met 15% (van 27,7 naar 12,7) en vijf van de zes verkozenen waren Franstaligen. De ex-VLD'ers vielen er allemaal van tussen. Omdat het onmogelijk is te berekenen welk aandeel de Franstalige kiezers hebben in deze lijst, laten we deze buiten beschouwing.

In de plaats van Overijse nemen we de gemeente Tervuren uit het arrondissement Leuven, die qua grootte vergelijkbaar is met Overijse, maar een kleiner aantal Franstalige gekozenen telt.

Tabel V
Vergelijking 2006 -1976

Gemeente	Lijst 76	stem	%	zetels	Lijst 06	stem	%	zetels
Beersel	GB-RB	2271	17,3	4	UF	3116	20,0	5
Dilbeek	RB-GB	3217	14,6	4	UF	3990	14,8	4
Grimbergen	RB-GB	2674	13,6	4	UF	2991	13,1	4
SP-Leeuw*	GRB + PS	1907	15,6	2 ?	PF	4186	21,2	7
Tervuren	RB-GB	1856	18,1	4	UNION	2347	20,7	6
Vilvoorde	FDF	3102	13,4	4	FDF/PS+CdH	3288	14,5	3
Zaventem	PF	2229	14,2	3	UF	3295	19,7	4

*De uitslag van de Franstaligen in Sint-Pieters-Leeuw in 1976 is deels gebaseerd op een gissing. De GRB-lijst behaalde 10,6%, maar daarnaast was er de tweetalige rode lijst SPS, die 14,8% behaalde. We nemen aan dat dit ten hoogste voor één derde (5%) om Franstalige kiezers ging.

In Hoeilaart behaalde de tweetalige liberale lijst LGB-ICL in 1976 19,5% van de stemmen. Het Franstalige aandeel hierin is nog veel moeilijker in te schatten.